

SYMBOLE GMINY KONIUSZA

HERB

Herbem Gminy Koniusza jest: „W polu błękitnym, na pagórze złotym wspięty koń srebrny, w lewym narożniku także krzywaśń z zaćwieczonym krzyżem kawalerskim złotym, a pod nią skrzyżowane głowice kos o ostrzach srebrnych i kosiskach złotych z takimż kłosem pszenicy między nimi.” Gdzie: srebrny koń wspięty w herbie gminy Koniusza ma podwójne znaczenie: po pierwsze, pełni rolę herbu mówiącego, tzn. ściśle odwołujący się do jej nazwy; po drugie, odwołuje się do starej legendy herbowej Szreniawitów, którzy w Koniuszy (nad rzeką Szreniawą) mieli swoje prastare rodowe gniazdo. Tę legendę po raz pierwszy podał Jan Długosz: „Przybysław rycerz herbu Śrzeniawa, z krzyżem albo bez krzyża, tego nie dokładam, na górze pod Proszowicami, kędy teraz Koniuszą zowią, miał dwór swój. Ten sprzedał konia do Węgier jednemu panu albo staroście, który potem we trzy lata przyszedł do niego, stado wielkie z sobą przygnął, a u drzwi albo wrót stając, rżał kopiąc nogą, aż pan usłyszał. Porwawszy się ze snu, słysząc ono rżenie i tapanie końskie, przelękniiony czeladź albo sługi pobudziwszy, wyszedł, obaczywszy że konie, niemasz nikogo na nich, wpuścił w dwór konia onego i na stanie pojął. A gdy się żaden nie upomniał stada onego, on za ono dobrodziejstwo pańskie na owem miejscu kędy dwór miał, ku czci i ku chwale jego świętej kościół zbudował i nadał, który aż po ten wiek trwa. A dlatego onę górę i kościół zowią Koniuszą”. Krzywaśń z zaćwieczonym krzyżem kawalerskim to godło z herbu Szreniawa (Śrzeniawa). Tu w wioskach powiatu proszowickiego, a zwłaszcza w rejonie Koniuszy, wzdłuż rzeki Szreniawa płynącej u jej podnóża, rozlokowane były rody rycerskie pieczętujące się właśnie tym herbem. Szreniawici za czasów ostatnich Piastów i Władysława Jagiełły wystawiali z powiatu proszowickiego pełną chorągiew jazdy! Protoplaści Szreniawitów mieli tu mieszkać od 1060 roku! Być może byli oni potomkami możnowładców wiślańskich. Szreniawici utrzymali się na ziemi koniuskiej do końca XVIII wieku. Niektórzy przedstawiciele tego rodu na terenie ziemi koniuskiej (od XII do XVIII wieku): legendarny Przybysław z Koniuszy, Budziwojewscy, Kmitowie, Kołaczkowscy, Moniaczkowscy, Przyłęccy i Szobieńscy. Skrzyżowane kosy na sztorc są symbolem proszowickich kosynierów, którzy walnie przyczynili się do zwycięstwa oddziału powstańczego pod dowództwem Naczelnika Powstania Tadeusza Kościuszki pod pobliskimi Raclawicami w kwietniu 1794 roku. Z Rzędowic (wieś w gm. Koniusza) pochodził bohater bitwy pod Raclawicami Bartosz Głowacki. Działający w okresie międzywojennym na terenie ziemi proszowickiej (w tym: koniuskiej) ruch ludowy, za swój symbol przyjął właśnie skrzyżowane raclawickie kosy. W okresie II wojny aktywnie działały tu oddziały Batalionów Chłopskich i Armii Krajowej. W lipcu i sierpniu 1944 roku oddziały te aktywnie broniły Rzeczpospolitej Proszowicko-Kazimierskiej (zwanej niesłusznie Pińczowską). Złoty kłos pszenicy to symbol dostatku i głównego produktu tej ziemi. Od wieków ziemia proszowicka (w tym: koniuska) była spichlerzem Polski, jednocześnie słynie z wyjątkowo żyznej, pszenicznej gleby (czarnoziemy na lessach I i II klasy stanowi aż 86,8% powierzchni gminy!). Praktycznie wszyscy mieszkańcy gminy

zajmują się wysokowydajną pracą na roli. Złoty pagór (wzgórze) to symbol Góry Koniuskiej, dominującej w okolicy. Od pradziejów była miejscem pogańskiego kultu. Zgodnie z kolejną legendą, za czasów śś. Cyryla i Medotego, na gruzach gontyny, znajdującej się w "Świętego Gaju", wzniesiono pierwszą chrześcijańską świątynię (w obrządku słowiańskim). W XII wieku wzniesiono drugą świątynię (być może zbudował ją legendarny Przybysław?). Kolejny drewniany kościół na Górze Koniuskiej wzniesiono już w roku 1286. Natomiast pierwszy murowany kościół (w miejscu starego), zbudowano w 1 połowie XV wieku (wspomina go Jan Długosz w Liber Beneficiorum). Przetrwał on do dnia dzisiejszego, chociaż wielokrotnie remontowany i przebudowany, tym samym zatracił swój średniowieczny styl. Od 1592 do 1819 roku parafia koniuska stanowiła uposażenie profesorów Collegium Iuridicum Akademii Krakowskiej. Śladem tego jest herb Uniwersytetu Jagiellońskiego na frontonie koniuskiego kościoła. W roku 1794 ten sam kościół, był miejscem mobilizacji oddziału kosynierów z ziemi proszowickiej. Na plebanii rozlokował swój sztab Naczelnik Powstania Tadeusz Kościuszko. Z Góry Koniuskiej oddziały powstańcze wyruszyły pod pobliskie Raclawice. Uzasadnienie barw: błękit jest kolorem Matki Bożej (kultu maryjnego), nieba i wiary. Złoto (żółcień) symbolizuje Boski majestat, a także króla ? jako Pomazańca Bożego, objawienie Ducha Świętego oraz szlachetność. Srebro (biel) to symbol czystości, uczciwości, pokoju i wody. Barwy: błękitna i złota występuje również w herbie Uniwersytetu Jagiellońskiego, który występuje w koniuskim kościele.

FLAGA

Flagą Gminy Koniusza prostokąty płat o proporcjach: 5 : 8, dzielony w słup o proporcjach: 1 : 1. pas przy drzewcu błękitny z godłem z herbu gminy Koniusza. Cześć swobodna podzielona w pas, w proporcjach: 2 : 1 : 2 o barwach (od góry): żółtej, błękitnej i żółtej. Występujące na fladze kolory bezpośrednio odnoszą się do barw herbu gminy. Błękit jest kolorem Matki Bożej (kultu maryjnego), nieba i wiary; żółcień, to symbol dostojności, ciepła, światła i bogactwa tych ziem, a biel to symbol czystości, uczciwości, pokoju i wody. Barwa żółta to barwa lessowych, pszenicznych pól, a błękit bezchmurnego nieba.

PIECZĘĆ

Pieczczęcią Gminy Koniusza koło o średnicy 36 mm. W otoku napis "GMINA KONIUSZA", między napisem "GMINA" i "KONIUSZA" dwie sześciopromienne gwiazdki. W środku perełkowego koła (pieczęci) godło z herbu gminy Koniusza.

BANER

Bannerem Gminy Koniusza prostokąt o proporcjach: 1 : 4, dzielony w pas (poziomo) w roporcjach: 1 : 3. Gdzie górny pas w barwie błękitnej z godłem z herbu gminy Koniusza, a dolny szeroki pas podzielony w słup (pionowo) na trzy pasy w proporcjach: 2 : 1 : 2, w barwach: żółtej, błękitnej i żółtej. Znaczenie barw identyczne jak przy fladze.

"Heraldyka Gminy Koniusza" autor Włodzimierz Chorążki